

Gezonde levensverwachting in Amsterdam 2019-2021

maart 2025

Deze factsheet biedt inzicht in de gezonde levensverwachting van Amsterdammers. We belichten de verschillen tussen mannen en vrouwen, stadsdelen en naar sociaaleconomische status. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Overall Coalitie van Amsterdam Vitaal & Gezond door de afdeling Onderzoek & Statistiek van de gemeente Amsterdam en GGD Amsterdam.

A'dammers
leven
gemiddeld
64 jaar in
goede
gezondheid

Kernpunten

- Er zijn in Amsterdam duidelijke verschillen in levensverwachting en gezonde levensverwachting tussen sociaaleconomische groepen, wat de samenhang van sociaaleconomische ongelijkheid met gezondheid laat zien.
- In Amsterdam bedraagt de gezonde levensverwachting bij geboorte gemiddeld 64 jaar, voor zowel mannen als vrouwen.
- Binnen de stad zijn de verschillen groot: in Centrum leven Amsterdammers gemiddeld tien jaar langer in goede gezondheid dan in Zuidoost.
- In wijken met veel inwoners met een lage sociaaleconomische status (SES) is de gezonde levensverwachting bij geboorte 13 jaar korter dan wijken met weinig inwoners met een lage SES.

Amsterdam Vitaal & Gezond (AV&G) heeft als doel dat in 2040 alle Amsterdammers gelijke kansen hebben op een goede gezondheid, waarbij kwetsbare groepen er ten opzichte van 2020 tien gezonde levensjaren bij krijgen ([Regioplan Amsterdam 2023-2026](#)). Om de voortgang te volgen, is periodiek inzicht in de gezonde levensverwachting essentieel. Deze factsheet biedt een overzicht van de gezonde levensverwachting in Amsterdam en belicht de verschillen tussen bevolkingsgroepen.

1 Amsterdamse vrouwen leven langer dan mannen, maar niet langer in goede gezondheid

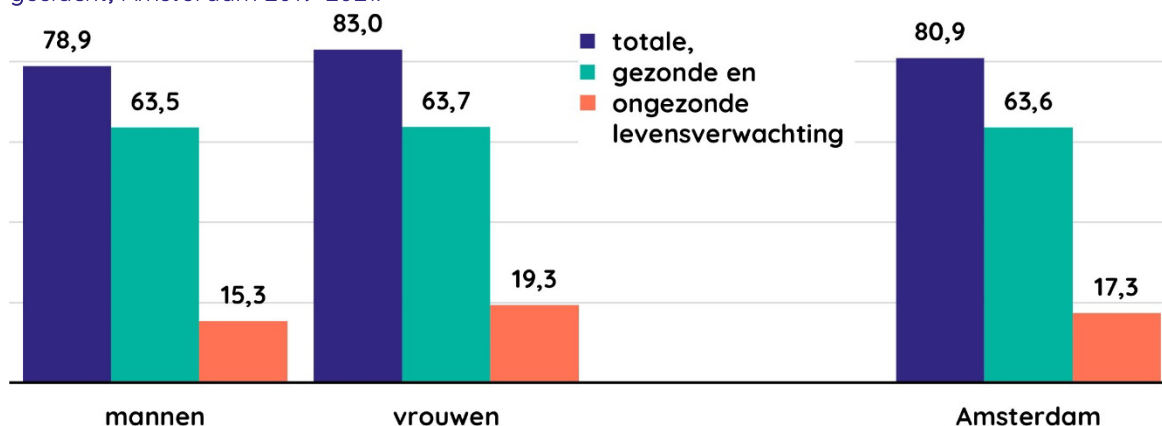
Amsterdamse vrouwen leven gemiddeld vier jaar langer dan mannen, met een totale levensverwachting van 83,0 jaar tegenover 78,9 jaar voor mannen. De gezonde levensverwachting bij geboorte voor mannen en vrouwen is vrijwel gelijk: deze bedraagt 63,5 jaar voor mannen en voor vrouwen 63,7 jaar. De langere levensverwachting voor vrouwen gaat dus gepaard met meer ongezonde levensjaren.

Wat is gezonde levensverwachting?

De gezonde levensverwachting geeft aan hoeveel jaren iemand naar verwachting in goede gezondheid zal leven op een bepaalde leeftijd, onder de voorwaarde dat in de toekomst de huidige kansen op sterfte en op 'ongezondheid' op elke leeftijd hetzelfde blijven. Het combineert in de huidige sterftetekansen met de huidige ervaren gezondheid van een populatie in één getal. Het is een indicator voor de gezondheid van een populatie en geeft inzicht in zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de geleefde jaren.

De totale levensverwachting en gezonde levensverwachting zijn in Amsterdam iets lager dan de landelijke gemiddelden. In Nederland was de totale levensverwachting in 2019-2022 gemiddeld 81,6 jaar, en de gezonde levensverwachting in 2017-2020 gemiddeld 66,9 jaar ([VZ info levensverwachting, 2023](#); [VZ info gezonde levensverwachting, 2023](#)).

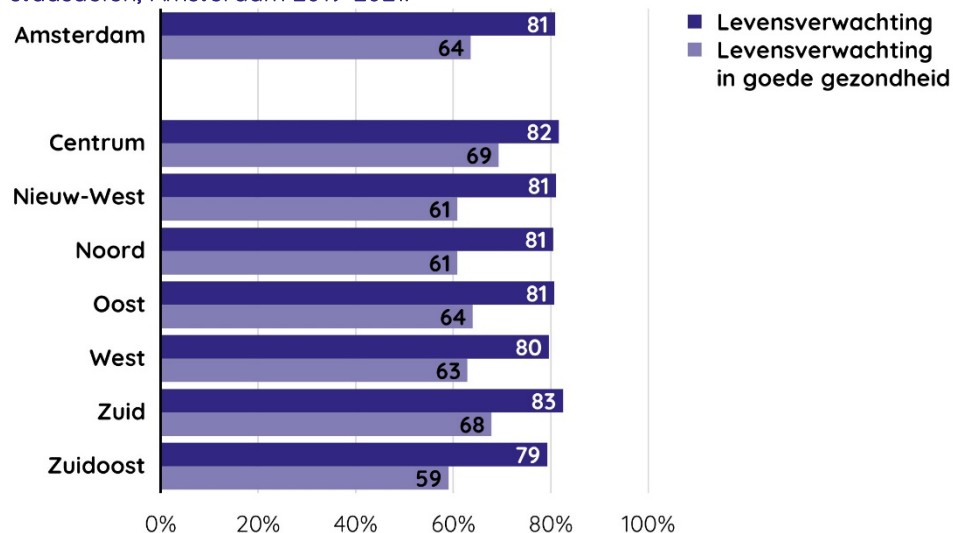
Figuur 1. Totale levensverwachting en levensverwachting in gezonde en ongezonde jaren naar geslacht, Amsterdam 2019-2021.

2 In Zuidoost 10 jaar kortere gezonde levensverwachting dan in Centrum

De totale levensverwachting bij geboorte varieert tussen de stadsdelen, van 79 jaar in Zuidoost tot 83 jaar in Zuid. De verschillen in gezonde levensverwachting zijn echter groter. Centrum en Zuid scoren met respectievelijk 69 en 68 jaar boven het gemiddelde van 64 jaar. In Oost en West ligt de gezonde levensverwachting rond het gemiddelde, terwijl deze in de andere stadsdelen onder het gemiddelde ligt. Het grootste verschil zien we tussen Centrum en Zuidoost. Tussen deze stadsdelen is een verschil van 10 jaar in gezonde levensverwachting.

Figuur 2. Totale levensverwachting bij geboorte en gezonde levensverwachting bij geboorte naar stadsdelen, Amsterdam 2019-2021.

3 Socioeconomische ongelijkheid: 13 jaar verschil in gezonde levensverwachting

Om voor Amsterdam de verschillen in totale levensverwachting en gezonde levensverwachting tussen inwoners met een lage en hoge sociaaleconomische positie te berekenen, zijn de 105 Amsterdamse wijken verdeeld in vijf clusters op basis van het aandeel inwoners met een lage sociaaleconomische score (SES) in 2021 ([Dashboard kerncijfers O&S](#)).

De resultaten laten zien dat de totale levensverwachting bij geboorte in Amsterdamse wijken met weinig inwoners met een lage SES hoger is dan gemiddeld. In wijken met veel inwoners met een lage SES is deze vergelijkbaar met het stedelijk gemiddelde. De grootste verschillen zijn zichtbaar in de gezonde levensverwachting. In wijken met veel inwoners met een lage SES is de gezonde levensverwachting bij geboorte 13 jaar korter dan in wijken waar weinig inwoners een lage SES hebben.

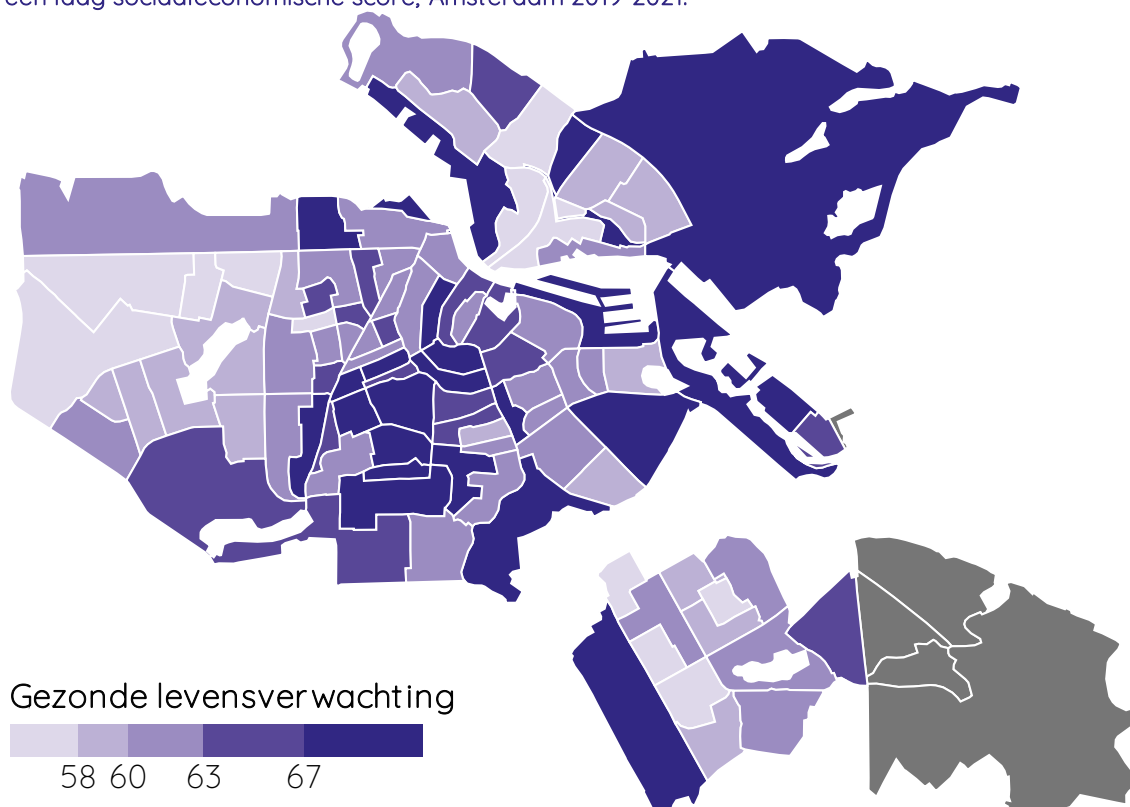
Figuur 3. Totale levensverwachting bij geboorte en gezonde levensverwachting bij geboorte naar wijkclusters op basis van percentage met een laag sociaaleconomische score, Amsterdam 2019-2021.

Wijkclusters met	% inwoners met lage SES	Totale levensverwachting	Gezonde levensverwachting
Zeër klein aandeel inwoners met lage SES	≤18%	*84,1	*70,4
Klein aandeel inwoners met lage SES	19-23%	*82,3	*66,9
Gemiddeld aandeel inwoners met lage SES	24-35%	80,1	62,9
Groot aandeel inwoners met lage SES	36-40%	79,9	*59,1
Zeër groot aandeel inwoners met lage SES	≥41%	79,5	*57,1

*significant verschil t.o.v. categorie 'gemiddeld aandeel inwoners met lage SES'

De wijken zijn ingedeeld op basis van de standaarddeviatie van het aandeel inwoners met een lage SES

Figuur 4. Gezonde levensverwachting bij geboorte naar wijkclusters op basis van percentage met een laag sociaaleconomische score, Amsterdam 2019-2021.

4 Cijfers onderstrepen AV&G doel om gezondheidsverschillen te verkleinen

In Amsterdam is de gemiddelde gezonde levensverwachting bij geboorte 64 jaar. Er zijn echter grote verschillen in gezonde levensverwachting binnen de stad: tussen de stadsdelen Zuidoost en Centrum is er een verschil van tien jaar, en tussen de rijkste en armste wijken zelfs 13 jaar. Deze cijfers benadrukken de samenhang van sociaaleconomische ongelijkheid met gezondheid. AV&G zet zich in om deze kloof te verkleinen en streeft ernaar dat de verschillen in gezonde levensverwachting tegen 2040 afnemen. Dit doen ze door te focussen op factoren zoals roken, beweging en gezonde voeding.

De gezonde levensverwachting wordt elke vier jaar gemonitord, met de volgende meting voor de periode 2023-2025 gepland in het tweede kwartaal van 2026. Indien mogelijk, wordt er ook teruggekeken naar de periode 2015-2017 om trends in kaart te brengen.

Hoe is de gezonde levensverwachting berekend?

We hebben de methode van Sullivan gebruikt. Eerst is de totale levensverwachting bij geboorte bepaald aan de hand van bevolkings- en sterftcijfers in Amsterdam over de periode 2019-2021. Dit cijfer geeft aan hoeveel jaren een pasgeborene gemiddeld zal leven, bij gelijkblijvende sterftkansen. Vervolgens is de totale levensverwachting opgesplitst in gezonde en ongezonde jaren, op basis van enquêtegegevens over de ervaren gezondheid per leeftijdsgroep. De ervaren gezondheid is bepaald door te vragen: "Hoe is over het algemeen uw gezondheid?" Mensen die antwoorden met 'zeer goed' of 'goed' worden gerekend tot de groep met een goede gezondheid. Uit de volgende bronnen zijn data gebruikt voor de berekening van de gezonde levensverwachting:

- [Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020, GGD'en, CBS en RIVM](#)
- Public Health Monitor 2020, of the Community Health Services, Statistics Netherlands and the National Institute for Public Health and the Environment
- [Staat van de Stad enquête, 2020, O&S](#)
- Regionaal Enquête Beroepsbevolking, 2020, O&S
- Bevolkings- en sterfteregistraties in de Basisregistratie Personen (BRP)

Hoe zijn de wijken ingedeeld in SES-clusters?

De 105 Amsterdamse wijken zijn verdeeld in vijf clusters op basis van het aandeel inwoners met een [lage sociaaleconomische status \(SES\)](#):

- Zeer klein aandeel inwoners met lage SES: 25 Amsterdamse wijken
- Klein aandeel inwoners met lage SES: 18 Amsterdamse wijken
- Gemiddeld aandeel inwoners met lage SES: 31 Amsterdamse wijken
- Groot aandeel inwoners met lage SES: 18 Amsterdamse wijken
- Zeer groot aandeel inwoners met lage SES: 13 Amsterdamse wijken

De SES meet de maatschappelijke positie van personen, op basis van hun opleidingsniveau en gestandaardiseerd huishoudinkomen. Vervolgens is de totale levensverwachting en gezonde levensverwachting voor de inwoners van deze vijf wijkenclusters berekend. Een uitgebreide methodebeschrijving staat in de bijlage.

Meer informatie...

<https://vitaalgezond.amsterdam/>

auteurs

Ranu Sewdas
Henriëtte Dijkshoorn

Onderzoek en Statistiek
GGD Amsterdam

met medewerking van:

Anton Kunst
Lieselotte Bicknese

Amsterdam UMC
Onderzoek en Statistiek

Colofon

Amsterdam Vitaal & Gezond

is een samenwerkingsverband van:
Gemeente Amsterdam, Zilveren Kruis,
Cliëntenbelang Amsterdam, Sigra en Elaa

Onderzoek en Statistiek

onderzoek.amsterdam.nl

contact

info@vitaalgezond.amsterdam